

Hvat fæst við førleikameting?

Møguleikar at taka útbúgving og at verða
førleikamentur við førleikameting

John Dalsgarð, samskipari • Vegleiðingarstovan

Í sambandi við at vinnan vitjar á Glasi 23-03-2023

Vegleiðingarstovan

Undirvísingarstýrið

Framløgan fevnir um

- / Hvat er førleikameting og hvat snýr hon seg um?
- / Endamálið við førleikameting
- / Førleikametingartilgongdin
- / Formliga grundarlagið undir førleikameting
- / Hvør spyr eftir førleikameting og hvat er at vinna?
- / Førleikamenning
- / Førleikameting og førleikamenning - hin einstaki og samfelagið
- / Førleikar og førleikatørvur - arbeiðsmarknaðurin
- / Samskipan og umsiting

Hvat er førleikameting og hvat snýr hon seg um?

- / Eyðmerking, staðfesting og viðurkenning av førleikum og royndum
- / Skipa tilgongd, ið fevnir um fyrireiking, vegleiðing, førleikameting og førleikamenning
- / Førleikarnir kunnu vera av óformligum, ikki-formligum og formligum slag
- / Førleikamett verður upp ímóti einari (føroyskari) útbúgving
 - *Førleikametingin verður gjørd upp ímóti førleikamálunum og krøvunum í útbúgvingini*
 - *Fortreytir: Umsøkjari skal vera í minsta lagi 25/30 ár, og hava 3/5 ára starvsroyndir*

Endamálið við førleikameting

- / At geva einstaklingum 25/30 ár og eldri möguleika at taka útbúgving ella at førleikamenna seg við førleikameting, har førleikameting er tað fyrsta stigið í einari útbúgvingartilgongd
- / At lætta um hjá vaksnum at taka eina útbúgving ella at førleikamenna seg
- / At geva vaksnum við verkligum royndum möguleika at betra um sína støðu á arbeiðsmarknaðinum, t.d. at tey kunnu visa á sínar førleikar og soleiðis varðveita sítt starv á arbeiðsmarknaðinum

Førleikametingartilgongdin

1. Fyrispurningur ella umsókn kemur inn
2. Grundarlagið fyri førleikameting verður kannað og mettt
3. Skjalatilfar verður funnið um førleikar og arbeiðsroyndir
4. Er grundarlagið til staðar verður umsóknin fyrrireikað til sjálva førleikametingina
5. Førleikarmetari ella førleikametarar verða funnir
6. Skúli ella útbúgvingarstovnur verður funnin
7. Fyriskipari, førleikametarar og skúli ráðleggja, hvussu førleikametingin verður fyriskipað
8. Umsøkjarin verður boðin inn til samrøðu

Førleikametingartilgongdin

9. Spurningar verða svaraðir og ella uppgávur loystar
10. Umsøkjari vísir, hvat hann ella hon dugir
11. Manglar verða uppfyltir
12. Førleikar verða eyðmerktir og viðurkendir
13. Førleikametingin verður framd
14. Niðurstøða verður orðað
15. Kunning og vegleiðing um næsta stig, førleikamenningina sjálva
16. Eftirmeting

FORTREYTI

Lógarverk
Fígging
Umsitingarskipan
Mannagongdir at
fórleikameta eftir
Samskipan
Samstarv við
áhugapartar
Gera og finna stan-
dardar
Fórleikamenna
starvsfólk at arb-
eiða við fórleika-
meting

FYRIREIÐING

1. Kunning

Marknaðarfóring
Kunning og veg-
leiðing um fór-
leikametingina og
tilgongdina
Kunning og veg-
leiðing um út-
búgvíngarligar og
starvslígar standar-
dar og
námsskipanir/
námsætlanir

2. Skjalfesting

Góðskutryggja í
mannagongdir at
skjalfesta
Góðskutryggja
mannagongdir at
fórleikameta eftir

FÓRLEIKAMETING

3. Fórleikameting

Tryggja, at útbúnir
fórleikametarar eru
tøkir
Tryggja, at ymisk
háttaløg verða
brúkt
Tryggja, at fórleika-
metingin verður
framd samsvarandi
lógum og kunn-
gerðum, ið eru gal-
dandi á økinum
Tryggja atgongd til
hóskandi fór-
leikametingar-
umhvørvi

4. Váttan

Tryggja, at enda-
líga niðurstøðan og
váttanin frá fórleil-
ametingini er gjórd
samsvarandi form-
lígu leiðbeiningun-
um í lóg og
kunngerð

NÆSTA STIG

5. Afturboðan

Tryggja tí fórleika-
metta eina góða út-
búgvíngar- og
lærutilgongd
Tryggja tí fórleika-
metta atgongd til
møguleikar á arb-
eiðsmarknaðinum
Tryggja rættvísar
kærumøguleikar
Tryggja, at góðir
møguleikar eru fyri
afturboðan
Tryggja javna og
góða innsavnan av
dáta og hagtølum,
og greina tey
At eftirmeta og
menna skipanina

Vegleiðing

Tryggja, at útbúnir vegleiðarar eru tøkir
Tryggja, at ymisk háttaløg verða nýtt í vegleiðingini
Tryggja einstaka umsøkjaranum atgongd til professionella vegleiðing á øllum stigum í fór-
leikametingar-tilgongdini

Formliga grundarlagið undir færleikametingini

- / **Lóg** um færleikameting (2014)
- / **Kunngerð** um færleikameting (2018)
- / Yvirskipaðar **mannagongdir**
- / **Mannagongdir at færleikameta eftir** innan tær einstøku útbúgvingarnar, serliga í sambandi við lærlingaútbúgvingarnar
- / **Mannagongdir í sambandi** við at færleikamett verður innan eitt ávíst **arbeiði**, sokallaðir **job-standardar**

Formliga grundarlagið undir førleikametingini

- / Útbúgvingarlógirnar
- / Námsskipanir fyri einstøku útbúgvingarnar
- / Skeiðslýsingar
- / Námsætlanir fyri einstøku lærugreinarnar
- / Førleikametararnir (svarar til próvdómara)
- / Niðurstøða frá førleikameting

Føroysku útbúgvingarlógirnar

- 1) Løgtingslóg um **gymnasialar miðnámsútbúgvingar**
- 2) Løgtingslóg um **yrkisútbúgvingar**
- 3) Løgtingslóg um **støðisútbúgving innan tøkni**
- 4) Løgtingslóg um **frítíðarundirvísing v.m.**
- 5) Løgtingslóg um **stuttar framhaldsútbúgvingar á yrkisskúlum**
- 6) Løgtingslóg um **útbúgving av manning á skipum o.ø.**
- 7) Løgtingslóg um **støðisútbúgving innan fyrisitingar-, handils- og skrivstovuøkið**
- 8) Løgtingslóg um **heilsuútbúgvingar**
- 9) Løgtingslóg um **Fróðskaparsetur Føroya.**

Hvør spyr eftir førleikameting?

- / Dagliga eru fyrisurningar um førleikameting og møguleikar fyri førleikamenning (í Danmark: voksenlærling, í læru við vanligari løn)
- / Bæði einstaklingar, virkir og stovnar koma við fyrisurningum
- / Eisini tað almenna og kommunurnar spyrja eftir førleikameting
- / Fyrisurningar hava verið innan ymiskar útbúgvingar, bæði yrkisútbúgvingar, gymnasialt miðnám og hægri útbúgvingar, mest yrkisútbúgvingar
- / Spurt verður um heilar útbúgvingar, einstakar lærugreinar og vinnubræv, serliga til maskinmeistara og til skipskokk
- / ...hóast vit ikki hava marknaðarført skipanina enn, so vita nógv um hana, men langt frá nokk

Hvat er at vinna við førleikameting?

- / Øktir møguleikar fyri vaksnamannaútbúgving og førleikamenning, lívlangari læring
- / Fáa formliga staðfest vunnar førleikar og økt fakliga tilvitið hjá tí førleikametta
 - *Fær løggyldugt prógv, verður meira flytbarur/kappingarførur (empowerment)*
- / Virkir kunnu fáa staðfest førleikarnar á arbeiðsplássinum
 - *Kunnu skjalfesta førleikar og brúka tað í sambandi við marknaðarføring og at fáa lærlingar, eitt nú við at brúka førleikameting sum*
- / Tann einstaki styrkir sína støðu á arbeiðsmarknaðinum, trygd og støðugt arbeiði
- / Einstaklingurin kann fáa stytt um longd á útbúgving
 - *Sparir tíð og orku og økir um atgongdina til útbúgving hjá summum*
- / Fíggjarligur fyrimunur fyri einstaklingin, virkið og samfelagið
 - *Sparir útreiðslur til útbúgving/lestrarstuðul*
 - *Ger útbúgving atkomiliga hjá fleiri, tí útbúgvingarlongdin verður stytt*

Førleikamenning og starvsmøguleikar

- / Førleikamenning ella starv/arbeiði
- / Útbúgving ella í læru (gera lærusáttmála)
- / Atgongd til útbúgving ella stytt útbúgvingartíðarskeið
- / Serliga fyrireikað skeið fyri førleikamett
- / Serligar skipanir fyri førleikamett, t.d. fíggjarligur stuðul í útbúgvingartíðini

Førleikameting og førleikamenning - hin einstaki

- / Høvuðsmálbólkurin er tey við ongari ella lítlari útbúgving eftir fólaskúla
- / Endamálið er at eggja einstaklingum við starvs- og lívsroyndum at taka útbúgving
- / Førleikameting eigur at vera eitt tilboð, sum ger mun fyri tann einstaka
- / Førleikameting virkar fyri integration og inklusjón í samfelagnum
- / Kunningin til hin einstaka um førleikameting og endamál skal vera málvís
- / Hin einstaki skal taka upplýsta avgerð um førleikametingina og hvat so skal henda
- / Krevur neyva fyrireiking og vegleiðing, áðrenn sjálv førleikametingin kann fara fram
- / Førleikametingin skal leiða til nakað meira: eitt prógv, eitt arbeiði, nýggja støðu o.s.fr.

Førleikar og førleikatørvur - arbeiðsmarknaðurin

- / Arbeiðsmarknaðurin skal kenna fyrimunirnar við førleikameting
- / Økja um kunningina kring førleikameting, lívlanga vegleiðing og førleikamenning í samstarvi við arbeiðsmarknaðin, almennu stovnarnar, vegleiðaranetverkið v.m. við denti á, hvørjir fyrimunirnir eru
- / Tryggja dygdina í skipanini, so partarnir vísa henni neyðuga álitid
- / Fáa førleikameting at gerast eitt sjónligari og meira viðkomandi tilboð hjá virkjunum
- / Førleikameta upp ímóti job-standardum
- / Hugtøk sum Micro-Credentials og Transversal Skills

Samskipan og umsiting

- / Hvør umsitur førleikameting, regluverkið og tað praktiska?
- / Hvør ger tað praktiska?
- / Samstarv er lyklaorð
 - *Skúlar, myndugleikar, felagsskapir, vinna*
- / Kunning og upplýsing stóran týdning
 - *Vegleiðing, heimasíða, átøk, skeið, seminar, evnis dagar o.s.fr.*
- / Skeið í førleikameting fyri ymiskum málbólkkum:
 - *Vegleiðarar, lærarar, skoðanarmeistarar, álitisfólk o.o. áhugað*

Hvør er førleikamettur higartil?

- / Skrivstovuyrkið
- / Heilsuhjálparaútbúgving
- / Matvøruyrkið (skipsskokk)
- / Timburútbúgving
- / Skipsatstøðara
- / Gymnasialt miðnám (staklærugrein, føroyskt A-stig)
- / Hægri útbúgving (námsfrøðiútbúgving fyri miðnámsskúlalærarar)

↘ Krøv til atgongd

Fólkaskúlin

Yrkisútbúgvingar

Gymnasialar útbúgvingar

Stuttar framhaldsútbúgvingar

Professiósbachelorútbúgvingar

Bachelorútbúgvingar

Kandidat- / Masterútbúgvingar

Ph.d.-lestur

vegleiding.fo

yrkisdepilin.fo

FØROYSKA ÚTBÚGVIINGARSKIPANIN

Yvirlitið vísir útbúgvingargongdina frá fólkaskúla til hægri útbúgvingar. Punkteraðu strikurnar gera vart við, at møguliga er neyðugt at taka ískoytis lærugreinar, so at ávísar treytir

Arbeiði við útbúgving

Takk